

A P R O B

**Marcel CIOLACU
PRIM-MINISTRU**

M E M O R A N D U M

De la:

Domnul Bogdan-Gruia IVAN

Ministrul Cercetării, Inovării și Digitalizării

Domnul Valeriu Ștefan ZGONEA

Președintele

Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații

Avizat:

Domnul Dragoș VLAD

Președintele Autorității pentru Digitalizarea României

Doamna Ancuța Gianina OPRE

Președintele Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal

Domnul Dan CÎMPEAN

Directorul Directoratului Național de Securitate Cibernetică

Doamna Maria Monica GUBERNAT

Consiliul Național al Audiovizualului

Domnul Horia Miron CONSTANTINESCU

Președintele Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor

Domnul Tudorel ANDREI
Președintele Institutului Național de Statistică

Domnul Bogdan CHIRIȚOIU
Președintele Consiliului Concurenței

Doamna Luminița ODOBESCU
Ministrul Afacerilor Externe

Doamna Alina GORGHIU
Ministrul Justiției

Tema: Memorandum privind stabilirea unui comitet de coordonare la nivelul României în domeniul datelor, serviciilor digitale și inteligenței artificiale

I. Context

Având în vedere evoluția societală către o economie digitală, bazată pe date și servicii digitale, potențialul economic și oportunitățile de piață care se deschid în beneficiul cetățenilor ca urmare a stabilirii unei piețe interne pentru sectorul digital, la nivel european, în contextul adoptării legislației speciale în domeniul datelor și al reglementării platformelor digitale considerate controlori de acces,

Ținând cont de evoluțiile tehnologice curente (dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate, a posibilităților de procesare și stocare a datelor etc.), cât și de cele previzionate (utilizarea pe scară largă a inteligenței artificiale, digitalizarea cvasi universală a serviciilor publice, securitatea datelor etc.),

În considerarea adoptării unui număr din ce în ce mai ridicat de acte normative la nivelul Uniunii Europene, incidente domeniului datelor în general, dar și gestionării și reutilizării acestora, precum și serviciilor digitale, acte cu impact direct (atât prezent, cât și viitor) asupra legislației sectoriale din statele membre, inclusiv ca urmare a adoptării, din ce în ce mai frecvent, a regulamentelor cu aplicabilitate directă în statele membre,

Având în vedere pașii parcuși la nivel european în scopul atingerii obiectivului Uniunii Europene- „Construirea unei inteligențe artificiale de încredere care să pună oamenii pe primul loc”- constând în propunerea și adoptarea de norme și acțiuni pentru inteligența artificială, materializate, începând cu anul 2018, prin adoptarea Planului Coordonat privind Inteligența Artificială și continuând „Legea privind inteligența artificială”, document care reprezintă prima propunere din lume privind un cadru juridic care să reglementeze utilizările specifice inteligenței artificiale,

Luând în considerare nevoia din ce în ce mai stringentă, la nivel național, de colaborare și coordonare eficiente între instituțiile cu atribuții directe sau corelative (potențiale) în procesul de aplicare a regulamentelor care privesc datele, serviciile digitale și inteligența artificială ca domenii de interes general,

Având în vedere că reglementările din domeniul datelor – Directiva privind datele deschise¹, Regulamentul privind guvernanta datelor² și Regulamentul privind datele³, din domeniul piețelor digitale – Regulamentul privind piețele digitale⁴, din domeniul inteligenței artificiale (în perspectivă) – Propunerea de Regulament referitoare la armonizarea normelor privind inteligența artificială⁵ - sau din domeniul serviciilor digitale au un impact semnificativ asupra majorității sectoarelor dintr-o societate și, cu certitudine, asupra utilizatorilor finali din România,

În contextul în care dispozițiile Regulamentului privind guvernanta datelor sunt aplicabile din data de 24 septembrie 2023, iar statele membre aveau obligația ca, până această dată, să desemneze una sau mai multe autorități competente care să îndeplinească sarcinile legate de procedura de notificare pentru furnizorii de servicii de intermediere, respectiv să desemneze una sau mai multe autorități competente responsabile de registrul public național al organizațiilor recunoscute de promovare a altruismului în materie de date, desemnări care nu au fost notificate până în prezent Comisiei Europene,

În considerarea faptului că, potrivit aceluiași Regulament, statele membre trebuiau să desemneze instituția competentă în materie de reutilizare a anumitor categorii de date protejate deținute de organisme din sectorul public, dar și un Punct unic de informare,

Totodată, în condițiile în care Regulamentul privind piețele digitale este aplicabil din data de 2 mai 2023 (cu câteva excepții), iar, la data de 6 septembrie 2023, Comisia Europeană a desemnat 6 controlori de acces (Alphabet/Google, Amazon, Apple, ByteDance, Meta și Microsoft), care împreună furnizează 22 de servicii de platformă esențiale (inclusiv în România), aceștia având la dispoziție 6 luni din momentul desemnării pentru respectarea obligațiilor prevăzute în Regulament,

Pentru evitarea situațiilor în care, din cauza unei analize necoordonate a aplicării la nivel național a reglementărilor europene, inclusiv din perspectiva competențelor, s-ar ajunge la suprapuneri în exercitarea anumitor atribuții, la un vid de competență ca urmare a neasumării de către nicio autoritate/organism național a atribuțiilor prevăzute în sarcina acestora de către actele normative de directă aplicare sau la acțiuni separate, segmentate și potențial contradictorii atunci când s-ar impune un caracter unitar al acestora,

Se propune **constituirea, la nivelul României, a unui Comitet cu rol de coordonare în ceea ce privește aplicarea reglementărilor europene referitoare la date, inclusiv la guvernanta și reutilizarea datelor, la serviciile digitale și la inteligența artificială, denumit Comitetul de coordonare în domeniul datelor, serviciilor digitale și inteligenței artificiale.**

II. Scop

Scopul urmărit prin constituirea Comitetului de coordonare pentru date, servicii digitale și inteligența artificială, ce face obiectul prezentului memorandum, este acela de a asigura, la nivel național, cadrul necesar pentru realizarea eficientă a cooperării multilaterale între diversele organisme naționale în activitatea de (i) analiză a legislației europene relevante (atât prezente, cât

¹ DIRECTIVA (UE) 2019/1024 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 20 iunie 2019 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public (reformare)

² REGULAMENTUL (UE) 2022/868 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 30 mai 2022 privind guvernanta datelor la nivel european și de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1724 (Regulamentul privind guvernanta datelor)

³ REGULAMENTUL (UE) 2023/2854 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 13 decembrie 2023 privind norme armonizate pentru un acces echitabil la date și o utilizare corectă a acestora și de modificare a Regulamentului (UE) 2017/2394 și a Directivei (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind datele)-

⁴ REGULAMENTUL (UE) 2022/1925 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 14 septembrie 2022 privind piețe contestabile și echitabile în sectorul digital și de modificare a Directivelor (UE) 2019/1937 și (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind piețele digitale)

⁵ Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI DE STABILIRE A UNOR NORME ARMONIZATE PRIVIND INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ (LEGEA PRIVIND INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ) ȘI DE MODIFICARE A ANUMITOR ACTE LEGISLATIVE ALE UNIUNII

și viitoare) pentru identificarea autorităților competente și a sarcinilor ce revin acestora, astfel încât să se asigure, printre altele, încadrarea României în termenele prevăzute de actele europene pentru implementarea acestora la nivel național, (ii) schimb de informații în ceea ce privește competențele specifice în domeniul gestiunii datelor, reutilizării acestora și realizării registrelor de date pentru o aplicare eficientă și conformă a prevederilor europene, (iii) schimb de informații în ceea ce privește gestiunea oricăror investigații deschise de către Comisia Europeană în sfera serviciilor digitale și, respectiv, (iv) armonizare/punere în acord a practicilor/modalităților de lucru/acțiunilor desfășurate pentru implementarea la nivel național a prevederilor europene, inclusiv în ceea ce privește inteligența artificială.

III. Obiective

Prin constituirea Comitetului de coordonare pentru date, servicii digitale și inteligența artificială se creează cadrul necesar cooperării la nivel național în vederea atingerii următoarelor obiective:

(i) implementarea și aplicarea unitară a legislației din domeniile menționate, delimitarea concretă și corectă a atribuțiilor, în special în cazul atribuțiilor interdependente;

(ii) armonizarea înțelegerii și interpretării normelor europene, atât prezente, cât și viitoare;

(iii) coordonarea intervențiilor pe piață, atunci când este cazul, în conformitate cu atribuțiile specifice;

(iv) asigurarea convergenței deciziilor adoptate de părți cu privire la problemele identificate, conform atribuțiilor legale specifice;

(v) schimbul eficient de informații, consiliere și recomandări în legătură cu chestiuni punctuale legate de punerea în aplicare sau de asigurarea respectării normelor europene;

(vi) schimbul de expertiză, inclusiv sub forma de evenimente punctuale (ad hoc) organizate în scopul susținerii activităților grupului (de exemplu, întâlniri cu reprezentanți ai industriei, furnizori de servicii, de echipamente etc.).

Membrii Comitetului vor coopera în special în domeniile de interes și competență comune în ceea ce privește gestiunea datelor și reutilizarea acestora, stabilirea aspectelor relevante pentru serviciile digitale și transmiterea de informații într-un mod concertat în situația în care serviciile de platformă esențiale sunt sub investigație de piață, definirea unor standarde, principii și norme specifice în acord cu legislația europeană, inclusiv în ceea ce privește inteligența artificială, elaborarea unor ghiduri/recomandări de bune practici, adoptarea unor poziții comune cu privire la abordările de reglementare în domeniile de interes și susținerea/promovarea acestora, atunci când este cazul, în cadrul grupurilor de lucru la nivel european, dar și cu privire la orice alte aspecte care rezultă din activitatea Comitetului.

Cooperarea va avea loc prin acțiuni care se vor desfășura atât la nivelul conducerii, dar și la nivel de experți.

Comitetul de coordonare pentru date, servicii digitale și inteligența artificială poate să formuleze opinii/recomandări cu privire la subiectele care intră în sfera de competență a acestuia.

IV. Structură

Comitetul de coordonare pentru date, servicii digitale și inteligența artificială va fi constituit din următoarele instituții competente pe anumite zone relevante gestionării datelor și digitalizării serviciilor, dezvoltării unei inteligențe artificiale sigure, de încredere și etice, monitorizării pieței și asigurării concurenței efective (denumite, în continuare, membrii), astfel încât să se asigure o acoperire cât mai mare a domeniilor și zonelor de competență vizate prin reglementările europene:

- 1) Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, care deține atribuții în domeniul comunicațiilor electronice, propusă pentru exercitarea competențelor de coordonator al serviciilor digitale, reglementat de dispozițiile Regulamentului (UE) 2022/2065 (rol care, în prezent, este în curs de consacrare la nivelul legislației primare, prin intermediul proiectului de lege aflat în procedură de adoptare);
- 2) Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării, în calitate de minister de resort pentru transformarea digitală și serviciile societății informaționale;

- 3) Autoritatea pentru Digitalizarea României, responsabilă cu transformarea digitală și serviciile societății informaționale, precum și cu o serie de aspecte relevante ce țin de reutilizarea datelor, în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2022 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor;
- 4) Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, în responsabilitatea căreia revin monitorizarea și controlul aplicării Regulamentului (UE) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), precum și a celorlalte reglementări normative în domeniul protecției datelor cu caracter personal;
- 5) Directoratul Național de Securitate Cibernetică, instituție publică responsabilă cu asigurarea securității rețelelor și a sistemelor informatice, inclusiv cooperarea și susținerea altor entități în domeniul specific, conform Legii nr. 362/2018 privind asigurarea unui nivel comun de securitate a rețelelor și sistemelor informatice;
- 6) Institutul Național de Statistică, în calitate sa de producător de statistici oficiale, în acord cu prevederile Legii nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, precum și cu Programul statistic național anual;
- 7) Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, autoritate cu arie de expertiză în protejarea consumatorilor inclusiv în cazul anumitor acțiuni desfășurate în mediul online, publicitatea etc., în conformitate cu reglementările Ordonanței Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor, a Legii nr. 148/2000 privind publicitatea;
- 8) Consiliul Național al Audiovizualului, în calitate sa de autoritate unică de reglementare în domeniul serviciilor media audiovizuale și garantul interesului public în domeniul comunicării audiovizuale, precum și al liberei exprimări într-un mod responsabil față de public prin programele audiovizuale, inclusiv în ceea ce privește reglementarea conținutului disponibil pe platformele de partajare a materialelor video (conform Legii audiovizualului nr. 504/2002, precum și Deciziei Consiliului Național al Audiovizualului nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual adoptat prin decizie în anul 2011);
- 9) Consiliul Concurenței, care este autoritatea din România responsabilă cu aplicarea legilor de concurență și eliminarea din piață a oricăror comportamente ale operatorilor economici ce distorsionează manifestarea efectivă a concurenței în piețe libere. Totodată, Consiliului Concurenței este instituția publică din România care monitorizează activitatea platformelor online în conformitate cu Regulamentul (UE) 2022/1925 privind piețe contestabile și echitabile în sectorul digital.

Componența Comitetului poate fi modificată/completată prin identificarea altor autorități relevante.

Totodată, în funcție de specificul aspectelor/reglementărilor ce vor face obiectul analizei în cadrul Comitetului, de competențele necesare și nivelul de autoritate indispensabil în luarea deciziilor, în activitatea Comitetului pot fi implicate și alte structuri ale aparatului central de stat, cum ar fi Secretariatul General al Guvernului, care are, printre altele, și rolul de monitorizare a respectării prevederilor Legii nr. 179/2022 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor, precum și de elaborare a normelor specifice aplicabile sau Ministerul Afacerilor Externe, în calitate sa de instituție coordonatoare în domeniul afacerilor europene, inclusiv în ceea ce privește transpunerea directivelor Uniunii Europene. În situația în care reglementările ce fac obiectul analizei Comitetului vizează aspecte care pot avea implicații și în domeniile apărării, ordinii publice sau securității naționale, la lucrările Comitetului vor fi invitate și autoritățile competente.

V. Reguli generale de funcționare

Ulterior adoptării prezentului memorandum vor fi demarate acțiunile necesare pentru operaționalizarea și funcționarea Comitetului de coordonare pentru date, servicii digitale și inteligența artificială, inclusiv elaborarea unui regulament de organizare și funcționare.

În cadrul Comitetului de cooperare pentru date, servicii digitale și inteligența artificială se pot înființa (sub)grupuri de lucru specifice, la nivel de experți, pentru situațiile în care analiza și abordarea unor subiecte presupune necesitatea unei expertize tehnice, cum ar fi standardizarea, portabilitatea datelor, interoperabilitatea, aspecte ce țin de etică. Întâlnirile grupurilor de lucru vor avea periodicitatea determinată de necesitatea îndeplinirii sarcinilor alocate în aria de expertiză, procedurile de lucru ale acestora urmând a fi stabilite ulterior.

Comitetul va fi condus de către un președinte, ales prin rotație dintre membrii săi, în conformitate cu opțiunea exprimată de către fiecare dintre aceștia. Durata mandatului va fi de 1 an, cu posibilitatea prelungirii o singură dată.

Având în vedere cele prezentate, vă propunem și vă rugăm să aprobați constituirea Comitetului de coordonare în domeniul datelor, serviciilor digitale și inteligenței artificiale.